

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrta leta eno krono; posamezne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.
Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno
insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143

V Ljubljani, 25. aprila 1900.

Poštno-hran. št. 849.872

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

0 pridelovanji lucerne (nemške detelje).

Velicega pomena za vsako kmetijo, ki se peča intenzivno z živinorejo, je, da pridela po letu dovolj sveže krme. Najceneje in najtečeneje krmilo nam daje lucerna, ki jo lahko v enem letu 4—5 krat kosimo in raste na enej in istej njivi do 10 let ali še več. Koliko pokrajin je bilo edino po lucerni osrečenih, da jim je bil omogočen obstanek kmetij.

Pri pridelovanji lucerne je glavna stvar, da so spodnje plasti predorne za razvoj korenin in da ne pridejo v površje talne vode, kajti lucerna izkorišča zemljo le v spodnjih plasteh radi svojih globokih korenin. Ta detelja je posebno važna krmska rastlina za suhe in gorke kraje, kakor domača detelja za hladne in vlažne!

Ktere redilne snovi lucerna odvzame, naj nam kaže kemična preiskava. Ako 1000 kg lucernega sena v začetku cvetja sežgemo, dobimo v pepelu 34.9 kg apnenca, 21.9 kg kalija in 7.3 kg fosforne kisline, poleg tega pa ima še lucernino seno 23.6 kg dušika. Iz preiskave razvidimo, da se imamo ozirati pri pridelovanji lucerne na to, da ima zemlja od narave dovolj apna

ali pa moramo skrbeti za umetno dovažanje. Zemljo obogatimo na apnu z živim apnom ali s Tomažev žlindro, ali z gipsom. Včasih sploh ni bilo moči na kaki njivi lucerne pridelati ali morebiti še sedaj ne in ljudstvo občuduje njivo, kjer raste lucerna, ker ne pozna pogojev za rast te prevažne krmske rastline. Pogostokrat se vidi na njivah obsejanih z lucerno veliko praznih prostorov, komur je vzrok raba domačega gnoj ali pa pri setvi lucerni pridejana laška ljulika, ki raste prvi dve leti prav bujno in zatopi s svojo rastjo lucerno, po preteku tega časa pa izmrje, po tem pa ni ne ljulike ne detelje in ostanejo le prazna mesta, katera kažejo nepravilno ravnanje z lucerno.

V drugej vrsti ima lucerna posebno potrebo za kalij, kakor nam kaže preiskava. Glede kakovosti zemlje treba kalija na ilovnatej za 1 ha 1 q kalijeve soli; na peščenej rabimo do 3 q za isti prostor. Fosforna kislina pride še le v tretji vrsti v ozir. Najumestnejše je pri lucerni trositi Tomažev žlindro 5—7 q za 1 ha in dovažujemo v njej 2 važni redilni snovi: fosforno kislino in apno. Za dušik pa nima lucerna nobene potrebe, ker si preskrbuje to važno redilno snov z svojimi gomoljčnimi glivicami. Lucerna spada k metuljnicam, vrsta stročnic, ki dušik iz

zraka jemljejo in je vsaka gnojitev za te rastline z drago redilno snovjo, dušikom, potratna.

Da s stročnicami zemljo na dušiku obogatimo, se že davno v poljedelstvu uvažuje, kajti pšenici v deteljišče se nič ne gnoji in je letina veliko lepša na takej njivi kot na vsakej še bolj pognojenej.

Za lucerno naj se vzame njiva, katero smo dobro pognojili prošlo leto z domačim gnojem, kaka okopavina. Naravnost domači gnoj uporabljati pri setvi lucerne ni umestno, ker bi se s tem zaneslo preveč plevela in malovrednih trav. Najbolje je z umetnimi gnojili gnojiti, kakor se je že preje omenilo: lucerno je naj umestnejše sejati skupno z ovsom, ki naj se v manjši meri zažene. Oves varuje lucerno pred mrazom in pred raznimi bolhami.

Glede semena se mora priporočati, da imajo razna semena lucerne različno vrednost za naše kraje. Ako ima francoska lucerna vrednost 100 glede dohodkov košnje, se cenijo lucerne družih krajev sledeče: italijanska 85.6, ogerska 81.7, ameriška 61.6, rusovska 55.4. Iz tega razvidimo, da je najbolje za naše kraje francosko lucerno sejati, če hočemo, da imamo najobilnejše dohodke.

Pri semenu temno rujave barve kali komaj izmed 100 zrnjev 30, proti temu pa svetlo rujavo seme

90. Za 1 ha oziroma 10 mernikov prostora naj se vzame 25—30 kg lucerne, glede boljšega izkoriščenja zemlje in boljše krme naj se primeša še 6 kg pasje trave. Z ozirom na razvoj lucerne se ima pripomniti, da se ta prekoristna krmska rastlina še le prav dobro razvije v drugem, tretjem in četrtem letu, kakor nam kaže sledeča poskušnja.

Baron Crud je pridelal

1	2	3	4	5	6	7	leto.
40	170	180	180	116	100	80	q sena.

Prvo leto nas ne sme dohodek prestrašiti, ako je še nizek. Glede rasti naj bodi omenjeno, da naj se jeseni nikar ne popase ali čisto proti zimi pokosi, ker s tem se uničijo bodoči poganki in se škoduje razvoju rasti v prihodnjem letu. Lucerna je največjega pomena kot zeleno krmilo, za pridobitev sena je bolj malo umestna, ker pri sušenju listje odpade, ki ima največ lahko prebavljivih redilnih beljakovin v sebi. Tudi je treba paziti, da se pokosi v cvetji za seno, ker takrat je še največ redilnih snovij lahko prebavljivih. V 100 delih v cvetji košena lucerna ima 34 delov lahko prebavljivih redilnih snovij, po cvetji oleseni in ima še komaj 14 delov redilnih snovij.

Za pridobitev lucerninega semena naj se vzame ona njiva, na katerej raste lucerna že mnogo let in se hoče že v kratkem preorati. Neumestno je, lucerno z domačim gnojem ali gnojnico gnojiti, ker s tem dovažujemo detelji v največji meri dušik, kojega pa rastlina ne potrebuje. Razun tega pospešimo posebno rast raznega plevela in nekoristnih trav in zamorimo razvoj lucerne, katera polagoma izmrje, ako jo več let z domačim gnojem gnojimo.

Z ozirom na gospodarsko stališče naj se pretvorijo njive v bližini gospodarskega poslopja, da se po letu ne trati čas z daljnim vsakdanjim dovaževanjem krme.

Lucerna je važno krmilo za vsakega živinorejca, če hoče, da

ima največji dohodek od svojih živinčet in da dovolj druge krme prihrani za zimo. Po lucerni dobimo dobro tolsto mleko in fino surovo maslo.

Mlekarske zadruge naj priporočajo svojim zadružnikom lucerno v obilnej meri sejati, da se mlekarstvo izdatno pomnoži in zboljša blagostanje ljudstva. Na 1 ha naj se poseje 30 kg lucerne, kojey naj se primeša 6 kg pasje trave.

Živinoreja.

Koristi knjigovodstva pri reji plemenske živine.

Ako odberemo za pleme najsposobnejše živali, po izkušnji upamo, da bodo dobre lastnosti in zmožnosti prešle tudi na zarod. Če si ta po pametni in primerni reji pridobi novih zmožnosti za delo in jih zopet prenese na svoj naraščaj, v teku nekaj rodov dobimo končno precej zboljšano in požlahtneno živino.

Toda poleg zmožnosti za delo ne smemo prezreti telesne oblike pri živini, ki jo izbiramo za pleme. Kajti na gotove telesne oblike so navezane gotove zmožnosti, od nje zavisi nadalje v veliki meri zdravje. Le zdrave živali zapuste v posebni meri svoje lastnosti zarodu in le od takih smemo pričakovati trajne sposobnosti za delo. Zdravje plemenske živine je prva podlaga, prvi pogoj za vsak nadaljni uspeh. Telesna oblika in zmožnosti se podedujejo tem gotovejše, tem verjetnejše, čim dalje so te lastnosti imeli že predniki.

Iz telesne oblike in vnanjih znakov, kakor iz nežnosti kože in ustroja kosti, iz velikosti in oblike vimena itd., sklepamo na dobrosto molznih krav. Vendar nam le vesten plemenski izkaz daje zadostno poročstvo o moči, zapustiti svoje lastnosti zarodu, in o pravi plemenski vrednosti dotične živali.

Če imamo o živini natančen plemenski izkaz, to brez dvoma

zelo zviša njeno plemensko in s tem tudi njeno denarno vrednost. Imeti takega plemenjaka, zlasti plemenjaka s plemenskim izkazom in z odlično prenesljivo močjo je za slehrnega živinorejca izredne vrednosti. Tako delajo Angleži, prvi živinorejci sveta; v stanu so dokazati izvir potomcev nazaj do sedmega ali osmega rodu. Zato pa tudi dobe za posamezne plemenjake velikanske svote.

Kako si napraviti plemenski izkaz? Edino le z natančnim vestnim plemenskim knjigovodstvom, brez katerega se zdi dandanes nemogoča smotrena reja z ozirom na zmožnost za delo.

Iz tega vzroka na Tirolskem deželni kulturni svet najbolj ceni in podpira one živinorejske zadruge, katerih plemensko knjigovodstvo v natančnosti in vestnosti odgovarja vsem zahtevam. Izpolnjevati te zahteve ni težko, ker knjigovodstvo, dasi zelo priprosto, podaja vse potrebne, posameznih plemenjakov se tikajoče plemenske dogodke na preprost, toda pregleden način. Plemensko knjigovodstvo obsega namreč glavno knjigo in dva pomožna vpisnika, vpisnik o pripustitvi in vpisnik o mlekovitosti.

V vpisnik o pripustitvi zaznamuje posestnik, ki ima zadružne bike, vsako pripustitev obenem s številko, ki jo ima dotična krava vžgano na rogu in je zapisana v glavni knjigi.

Vpisnike o mlekovitosti oskrbuje vsak posestnik krav, ki so vpisane v glavno knjigo. Prvega in šestnajstega vsakega meseca se množina mleka posameznih krav zmeri in vpiše; na ta način se lahko ve za množino mleka od celega leta. Ti seznamki se lahko naredijo na prazni strani v koledarju, zabeležijo se tudi druge podrobnosti: barva, velikost, teža, uporaba teleta, čas za pašo, bolezni, prodaja itd.

Natančno in vestno vpisovanje o množini mleka je zelo važno,

ker se iz tega razvidi zmožnost za delo od posameznih molznih krav, izražena s številom litrov na leto namolzenega mleka. Vestno vodstvo zapisnika o mlekovitosti je za živinorejca častna zadeva, ker za vpisane številke ne jamči on sam, nego vsi člani živinorejskih zadrug.

Glavna knjiga ima na vsakih dveh straneh s tekočimi številkami vpisano po eno plemensko žival, bike in krave ločene v pododdelke. Predno se kak plemenjak vpiše, ga ogleda, zmeri in zaznamuje na rogu poseben odsek, ki vpiše podatke o njem v ogledni zapisnik. Sele od tam se prepisejo ogledani plemenjaki v glavno knjigo, kjer se tudi dostavijo ime, izvir, dokoder se more določiti, in važnejši podatki o meri in znamenju. Zadrugniki morajo potem knjigovodju poročati o nadaljnjih plemenskih dogodkih, kakor o storitvi, uporabi teleta, o paši, množini mleka na leto itd. Dočim je vpis plemenjakov na podlagi ogleda še precej pomanjkljiv, se na ta način rodovnik izpolni in v teku nekaj let je mogoče iz glavne knjige spoznati vse zmožnosti in prednosti, cel življenjepis dotične živali.

Zdaj je še težko, kupiti od tirolskih živinorejcev plemenjake z natančnim plemenskim izkazom, ker živinorejske zadruge poslujejo šele nekaj let. Toda upati je, da bodo na podlagi potrjenih prepisov iz glavne knjige dajali popolne rodovnike in plemenske izkaze ter tako veliko dražje prodajali svojo živino. Tak prepis obsegal bode ime roditeljev in predroditeljev, letno množino mleka, prednosti z ozirom na telesno obliko, moč, prenesti svoje sposobnosti na zarod, od kakšnega bika so, njih izvir od takih in takih krav, z eno besedo vse podatke, ki jamčijo za plemensko vrednost in prenesljivo moč glede na zarod; zato bo imel plemenjak s takim izkazom tudi večjo denarno vrednost.

V rokah tirolskih živinorejcev je torej s snovanjem živinorejskih zadrug zagotoviti si te koristi in s pravilnim in vestnim plemenskim knjigovodstvom postaviti podlago novemu razvoju in požlahtnjenju že danes v domači deželi in izven nje visokocenjene tirolske živine. In to bodejo dosegli na podlagi reje z ozirom na zmožnost za delo.

„Tiroler landwirt. Blätter“.

Vinogradništvo in vinarstvo.

Kako se branimo proti pomladanski slani.

V vinogradu, pa tudi na polju, napravlja pomladanska slana, če se prikaže, ko so rastline že pognale, lahko strašansko škodo. Posebno na trti ni vničen samo sad dotičnega leta ampak poškodovana je tudi trta sama lahko za več let. Ni čuda tedaj, da se je umni trto-rejec poprijel vsakega sredstva, s katerim bi zamogel odgnati tega hudega sovražnika.

Največkrat pomrznejo trte v vedrih in mirnih nočeh meseca maja, ko so deloma že pognale. Posebno 13., 14. in 15. dan maja (trije ledeni možje) je jako nevaren a bolj pozno ni več nevarnosti. Če je noč oblačna, se pridržuje gorkota prejšnjega dne pri zemlji, a ta se ne more tako močno razhladiti, da bi rastline pomrznila. Če pihlja nekoliko vetra, ne škoduje slana v isti meri kakor če je mirno. Zato pa vidimo, da je slana v dolinah in rečnih strugah jako pogosta, med tem ko je v višjih legah bolj redka. V kraje, ki so podvrženi preveč slani, ne smemo tedaj zasajati svojih vinogradov.

Da se deloma ubranimo škode, katero nam prouzročuje pomladanska slana, je več sredstev. Med temi se je najbolj sponeslo kadenje ali naprava dima nad trtnimi nasadi. V ta namen je treba, da se združijo vsi trto-rejci dotičnega kraja ter žgejo v nevarnih nočeh tvarine, ki napravljaajo mnogo dima. Dim ima namreč namen, da naredi nad

vinogradi nekakov oblak, ki varuje gorkoto pri zemlji. Ta oblak varuje pa tudi prve jutranje solnčne žarke, ki prouzročajo, da se trta hitro razstopi in na ta način pomrzne. Skušnja nas namreč uči, da se tudi pozebla rastlina lahko ohrani pri življenju, če se počasi otopi. Radi tega vidimo, da zmrznejo rastline v vshodnih legah povprečno mnogo bolj pogosto nego v zapadnih. Tudi drevesna debela so navadno le na jutranji strani ozebla in zamrla, med tem ko so na večerni še zdrava. Kdor ima sadovnjak, se o tem prav lahko prepriča.

Da dosežemo pa s kadenjem dober uspeh, napravljaati moramo dim na več krajih tako, da se vleže ta še predno se zemlja razhladi nad vsemi vinogradi. Če je prostor le majhen, ni ga mogoče braniti na ta način, ker uide dim še predno doseže svoj namen. To delo napravljaati je tedaj le z združenimi močmi. Kadenje se pričinja na strani od koder prihaja veter, kateri raznese dim nad vinograde.

Dim se napravlja lahko iz vseh tvarin, ki počasi gorijo in se močno kadijo. Te dobivamo v vinogradu ali pa si jih priskrbimo od drugod. Glavna stvar je, da so za časa, ko jih potrebujemo na mestu. Zato jih moramo že prej pripraviti v vinogradu in kadar se bliža nevarnost, jih je samo prižgati. Tvarine, ki se v ta namen navadno rabijo, so: listje in plevel iz vinograda, trtno rožje, staro čreslo, žaganje, kotran, premog itd. V tvornicah se napravljaajo zato tudi posebne tvarine, ki dajajo dosti dima. Kadar se pali, paziti je, da se tvarine kadijo a ne goré s plamenom, kar se lahko doseže s tem, da se primeša nekoliko zemlje, ki brani zraku do goriva.

Zadnje čase se ponujajo posebni inštrumenti, ki kažejo sami kedaj se bliža nevarnost. Vendar so pa navadno predragi, da bi se mogli povsod kupiti, posebno pa še zato, ker dosežemo z dobrim

termometrom ravno to, kar nam kažejo take priprave. V glavnem naj povem, da je tem bližja nevarnost, čim nižja je toplota in čim bolj suh je zrak. Če znaša zvečer toplota samo 2°C in je nebo vedro in zrak miren, lahko se računi, vsaj v nižinah, na ponočno slano. Čim viša pa je toplota, tem manjša je nevarnost. V takih dneh in nočeh naj se toplota večkrat opazuje in iz spremembe lahko preračunimo nevarnost.

A. Št.

Sadjarstvo.

Sajenje sadnega drevja.

Mnogokrat se je že pisalo o pravilni saditvi sadnega drevja, vendar je še mnogo kmetovalcev, ki tega dela malo ali pa prav nič ne razumejo. V sledečem sestavku sem se namenil popisati našim gospodarjem, kako se pravilno zasaja sadno drevje.

Prva reč je, da imamo dovolj prostorno t. j. globoko in široko jamo; njena globokost naj znaša vsaj 50 cm t. j. pol metra, širokost pa v premeru okrog jednega metra. Pri kopanju jam gledamo, da razdelimo zemljo v tri jednake dele in sicer denemo na prvi del zgornjo (rodovitno) plast, na drugega srednjo in na tretjega spodnjo (nerodovitno) plast.

Ko imamo tako jamo skopano, moramo drevo za saditev pripraviti, t. j. pravilno obrezati na kroni in koreninah. Kako se drevo obreše, o tem nimajo naši kmetovalci še pravega pouka.

Iz drevesnic dobivamo navadno drevje z dvoletno krono t. j. da se je vrh dve leti vzgojeval. Tako drevo obrežemo na sledeči način: Najprej obrežemo glavno voditeljico (tisto vejico, ki naj raste naravnost kvišku) nad popkom, ki stoji lanskemu ravno nasproti, vse druge stranske vejice skrajšamo tako, da je zadnji popek vedno spodaj. Tako skrbimo, da se krona bolj širi, a glavni vrh pa ravna. Seveda vejice, ki se križajo ali pa

v krono na znotraj rastejo, vse odstranimo.

Ako imamo drevo z enoletno krono, potem obrežemo glavno voditeljico ravno tako, namreč, da raščo zravnamo, stranske pa vse na spodnji popek.

Kako pa korenine? Vsako koreninico obrežemo ravno pred saditvijo tako, da je rana proti zemlji obrnjena.

Ko imamo drevo tako obrezano, ga zasadimo. Za saditev sta neobhodno potrebna dva človeka in sicer eden, da drevo drži in ga trese, drugi pa zasuje s zemljo.

Da bo drevo pravilno zasajeno, moramo sledeče izpolniti: 1.) Drevo mora priti ravno tako globoko v zemljo, kot je bilo poprej v drevesnici; 2.) korenine pridejo v isto lego, kot so bile poprej (da jih ne vijemo itd.) in 3.) korenine moramo bolj ko mogoče z zemljo obdati, da ne ostane prazen prostor okrog korenin; sicer na takih mestih začno korenine plesniti in usihati. Da izpolnimo prvo točko, storimo najbolje, ako imamo pripravljeno kako ravno palico, katero položimo prek jame. Potem primeri saditelj drevo tako k palici, da se križata s koreninskim vratom. Ko je drevo v pravi visokosti, začne pomagati koreninice obsipati z najrahljšo in najrodovitnejšo prstjo ter spravi korenine v pravo lego. Saditelj med tem delom trese drevesce, da se prst okrog korenin bolj vleži. Ko so korenine zasute, se zemlja še malo z nogo pohodi in potem se dene okrog kraja rušo in potem še z ostalo zemljo zasuje. Na vrhu denemo najslabšo zemljo (spodnjo, nerodovitno plast) in sicer v podobni latvice, da ostane deževnica pri drevesu, ali pa če v suši zalivamo, da voda proč ne odteče. Kakor delajo nekateri, da zemljo, ki preostaja k deblu v podobi hribčka nasujejo ni pravilno.

Kaj pa kol? Pravilno mora stati kol prej nego drevo, to zato, da potem, ko ga zabijamo, ne ra-

nimo korenin. Ako pa kol potem zabijemo, bodisi da prej nismo imeli pripravljenega ali iz kakega drugega vzroka, ko je drevo vsajeno, moramo to storiti z največjo previdnostjo. Kol postavimo na jugovshodno stran drevesa, ali pa tje, odkoder piše navadno najmočnejši veter. Ko še drevo k kolu privežemo, potem smo storili, kar treba.

Ko bi vsi z drevjem tako ravnali, koliko lepša rast bi bila in tudi večji uspeh glede vkoreninenja. Marsikdo skoplje z motiko jamico, v katero vtakne drevce, da še korenine ven gledajo; h koreninam pa prisuje rušo. Jeli mogoče, da tako zanikerno vsajeno drevo lepo raste, — če se sploh prime. Potem tožijo taki zanikerneži, pri nas drevje ne raste, ni zemlja, podnebje itd. zanj, a pravega vzroka ne najdejo, namreč svoje — nevednosti.

—n—

Splošno.

V državnem zboru na Dunaju

stavil je gospod državni poslanec Viljem Pfeifer dva važna predloga, katera podajemo tu čitateljem:

1. Predlog, da se odstrani takozvana vinska klavzula iz trgovinske pogodbe, ki se ima na novo skleniti s kraljestvom Italijo ter da se primerno poviša uvoznina na laška vina.

Točka 5, III. završilnega zapisnika h kupčijski pogodbi s kraljestvom Italija z dne 6. decembra 1891 vsebuje takozvano laško vinsko klavzulo, vsled katere se carina za uvažanje laškega vina v Avstro-Ogersko zniža lahko od 20 gld. na 3 gld. 20 kr. — Dopusitev te na 3 gld. 20 kr. znižane carine vznemirila je resno takoj s svojim postankom producente (proizvajalce) vinorodnih naših dežel ter jim s svojim nadosemletnim obstankom močno škodila. Kajti upanje, ki ga je gojila naša vlada pri posvetovanju kupčijske pogodbe z dne 6. decembra

1891. namreč, da se laška vlada sploh ne bo posluževala dopuščene ji carinske olajšave, zlasti, ker tudi prejšnje, na 3 gld. 20 kr. znižane carine z dne 7. decembra 1887., uporabila ni, se žal ni izpolnilo. Izkoristila je Italija vinsko klavzulo jako močno, kakor pričajo statistični pregledi o vnanji kupčiji avstro-ogerskega ozemlja. Uvoznina laškega vina po, na 3 gld. 20 kr. znižani carini v našo monarhijo, je znašala:

V letu od 27. avgusta do 31. decembra

1892	473.415	met. cent.
1893	1,185.794	„ „
1894	884.001	„ „
1895	774.904	„ „
1896	845.601	„ „
1897	1,398.431	„ „
1898	1,505.203	„ „

skupaj 7,067.409 met. cent., ki tvorijo trgovinsko vrednost 70,000.000 gld., teh 70.000.000 gld. pa je romalo v Italijo. Ako uvažujemo, da je svota stroškov za obdelovanje vinogradov v Italiji v primeri z visokimi našimi produkcijskimi izdatki jako majhna, da nastopajo trtni in grozdni škodljivci v Italiji mnogo milejše, in so torej tudi stroški v njih zatiranje mnogo manjši kot v naših krajih, dokazano je dovolj, da nikakor ne morejo naša vina konkurirati z laškimi, ki jih vedno bolj izpodrivajo. Proizvajanje avstrijskih vin zavarovati je torej proti tej konkurenci na ta način, da se dozdašnja 3 gld. 20 kr. znašajoča uvozna carina za laška vina zadostno zviša. Ker obstaja kupčijska pogodba z Italijo še naprej do 31. decembra 1903 in se morajo torej, še predno poteče rok veljavnosti, vršiti pogajanja, stavimo predlog:

Visoka zbornica skleni:

„Vlada se pozivlje, da odstrani pri zopetni vredbi kupčijske pogodbe z Italijo takozvano vinsko klavzulo ter da primerno zviša uvozno carino na laška vina v našo monarhijo.“

2. Predlog, da se dovoli državni prispevek k stroškom pri streljanju proti toči.

Že veliko število let čujejo se v tej visoki zbornici od zastopnikov raznih kronovin tožbe vsled občutljive škode, ki jo provzroča toča in vihar, ter da naj bi odpomogla država stiskanemu prebivalstvu. Prizadetim dovoli se za prvo silo podpora iz državnega zaklada, ki deloma olajša stanje pomoči potrebnega. Povodni se z regulacijo rek in zasipanjem hudournikov sicer niso odstranile, vendar v njih silovitih učinkih močno zastavile, dočim doslej toče še nobeno sredstvo zadržalo ni. Šele leta 1896. poskusili so štajerski vinorejci zbirajoče se hudourne oblake razganjati s streli iz možnarjev. Imeli so vspeh, da v dotičnih krajih navedenega leta in naslednji čas ni bilo nikake toče, dasi je obiskavala prej redno vsako leto one kraje. Vspodbujeno po tem izvanrednem učinku sklenilo je takoj tudi sosedno Kranjsko postaviti si postaje zoper nevihto in točo ter oskrbeti jih z vsemi potrebsčinami. Poročilo deželnega odbora kranjskega z dne 30. decembra 1899 govori, da je na Kranjskem vsega skupaj tačas 180 strelnih postaj, da pa jih je potreba še kakih 220, če jih stavijo samo v krajih, kjer raste trta ter v medsebojnih presledkih $1\frac{1}{2}$ km zračne razdalje. Tudi potrjuje to poročilo, da so bili vspehi jako dobri, da so razgnali streli preteče oblake in točo vsekdar, ako se je streljajo še pravočasno. Stroški za tako štacijo znašajo 200 kron, moštvo in smodnik nevračunano. V pokritje dosedanjih stroškov pripomogli so dežela, občine in zasebniki s precejšnjimi svotami. Na Ogerskem in v Italiji dovoljuje država precejšnje prispevke v napravo tacij štacij, da obvaruje s tem plodna posestva nezgod ter si zagotovi zajedno zemljiški davek. Ker je torej državi mnogo do tega, da obvaruje nasade in posestva

kolikor mogoče poškodovanja vsled toče, stavimo predlog:

Visoka zbornica skleni:

„Cesarska vlada zagotovi naj si potem naknadnega kredita še za tekoče leto zadosten znesek v svrhu državnega prispevka k stroškom pri streljanju proti toči.“

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 18.: J. B. v N pri T. Nameravam za deteljo, ki jo hočem v oves sejati, poleg hlevskega gnoja tudi žlindro in kalijevo sol rabiti. Ali smem mešati ta umetni gnoj z domačim gnojem?

Odgovor 18.: Večina umetnih gnojil se sme poleg domačega gnoja trositi in se s tem letnina zdato zboljša. Tudi se priporoča nekatera gnojila, kakor kajnit, trositi na gnojišče, da ne izhlapi važni amoniak iz hlevskega gnoja. Nadalje se sme superfosfat štipati poleg domačega gnoja, ki izdatno poveča letino, posebno glede teže zrnja. Toda gnojila kakor žlindra in živo vapno se ne smeta mešati z domačim gnojem, ker s tem se ugonobi dušik v hlevskem gnojilu, in vapno se ugasi in postane neredilno. Tudi superfosfat z žlindro in vaponom se nima mešati, ker pri tem ravnanji se pretvori lahko raztopna fosforna kislina v težko raztopno. Ako mesto žlindre v polovičnej meri vzamete superfosfat in mešate lahko raztopljeni superfosfat in kalijevo sol z domačim gnojem, bo vspeh jako lep, ako ni zemlja revna že od narave na vapnu.

Vprašanje 19.: A. N. v T. pri M. Ktere vrste trav naj bi primešal domačej detelji, ki mi sama jako slab pridelek donaša in v kakem razmerji?

Odgovor 19.: Ako se trave med deteljo sejejo, imate gotovo dobro košnjo, ako ena rastlina ne vspeva, pa druga. Poleg tega je tudi krma veliko boljše. Izkoriščenje zemlje je bolj popolno, ker trave imajo površne kratke koreninice in tu izsesavajo redilno moč za svojo rast, detelja pa seže globoko v zemljo in izkorišča spodnje plasti. Najbolj prikladne primesi domačej detelji za 2—3 letno rabo so švedska detelja, laška ljulika in mačji rep. Vzame naj se za 1 ha domače detelje 14 kg, ostalih semen pa radi zelo drobnega zrnja izdatno manj, kakor švedske detelje 3 kg, mačjega repa 2 kg in laške ljulike tudi 2 kg.

Štacuno, edino v fari, v najem, krēmo in trafiko pa poleg na račun, se odda na deželi poleg farne cerkve pod jako ugodnimi pogoji. Stanovanje prosto.
V. Ježovnik, župan v Velenju (Štajersko).

Zanesljiva valilna jajca od velikih plemenitih italijanskih gosi ima na prodaj po 40 kr. komad **Fran Ksaver Mrkun**, posestnik na Studencu št. 77 — 185 p. Studenec, bodisi s predplačilom ali po poštnem povzetju. Za varnost jamči; manj ko pet jih ne odpošlje. Odpošlje vsa naročila z obratno pošto in na vprašanja takoj odgovori.

Mehove za žveplanje grozdja proti plesnobi, kateri so od deželne sole na Grmu preskušeni in priporočeni, izdelujeta in imata na prodaj **Jos. Hudaklin** v sv. Jerneju in **Fr. Ruech** v Kostanjevici, Dolenjsko. Cena za kos je šest kron, pri večjem številu 10%—15% popusta.

Kmetijsko društvo v Vipavi oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vrtna in poljska semena vsake vrste.
- 2.) **Za vinarstvo**: Zajamčeno žveplo in modro galico, škropilnice, mehove, gumico.
- 3.) **Cepilno, vrtno in drugo orodje.**
- 4.) Po članih društvenih trgovcih vse **gospodarske in gospodinske potrebščine.**

Jajca za valenje od zanesljivih plemenitih kur, kakor:

Velike grahnate Plymouth Rocks eno po 40 h.
Velike Houdan z čopom . . . 40 "
Velike Dorking z srebrnim vratom . . . 40 "
Creve-Cœur modre z čopom . . . 50 "
Črne Holandke z belim čopom . . . 50 "
Bele Leghorn . . . 50 "
Laske kure jerebično progaste . . . 50 "
Domači Fazan (Maloy) . . . 50 "
Hamburški veliki Fazan . . . 60 "
Velike laske gosi . . . eno po 1 K 20 "
in 3 meseca stara plem. piščeta teh vrst eno po 4 K. Manj ko 10 jajc ne odpošlje in za dobro došlost in postrežbo jamči **Ivan Kranjc** veleposestnik v St. Ilju pošta Velenje, Štajersko.

30 lepih mešano jakširskih prascev ima na prodaj **Jožef Murnik**, posestnik, Velesovo, posta Crklje. Pasem je jako rodovitna, svinje skote po 10 prascev, in se jako dobro upitajo. Stari svinji sta tehtali 5 centov 77 funtov in 5 centov 58 funtov.

Sir, gnjati, plečeta, klobase i. dr. razpošilja **kmetijsko društvo v Dobropoljah.**

135 vsakovrstnih hrastov in če je treba še več, je na prodaj. Kje? pove uredništvo.

Jajca za valenje od velikih belih kokošij „Langshann“, dobre jajčnice prodaja po 15 kr. **Jan. Stele**, posestnik, v Zalogu pod Ljubljano.

Dva brama c. kr. žrebcev, eden pet let star, 15 pesti visok, drugi dve leti star, 15¹/₂ pesti visok, ima na prodaj **Martin Pirc**, Matena št. 28 pri Tomišlju.

100 lepih mladih orehov po dva metra in čez dolgih ima na prodaj **Nace Buh**, posestnik v Zadobji št. 2, fara Lučine, pošta Gorenjavas. Cena po dogovoru.

Največje zajce, čiste pasme, angleške domačih kuncev, in sicer štirimesečne samce, kakor tudi mladiče ima na prodaj **Luka Habat** v Zagorju ob Savi.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Iz trgovskih krogov.

Kako dobra in zdrava je misel, združiti tudi trgovce v „Gospodarskeje zvezi“, kaže najbolje sledeči slučaj: Trgovski strokovni list „Der österreichische Kaufmann“ razpisal je posebno nagrado za najboljšo posnemanja vredno idejo za trgovce. Iz vseh krajev našega cesarstva odzvali so se temu pozivu in stavili različne predloge. V jedni zadnjih številok omenjenega lista predlaga nek J. Z. in Nove Moldove sledeče:

Jako zaželjeno, za manjše in večje trgovce po krajinskih mestih še posebno važno bi bilo, da se trgovci sporazumijo slednjič med seboj ter si skupno ustanove trgovsko konsumno društvo, ki naj bi imelo nalogo nabavljati si blaga v večjih množinah ter zajedno sklepati neposredne sveze z reelnimi viri. Seveda bi moralo društvo naročati večinoma le blago, ki se v konsumu potrebuje, in bi s tem pri večjih množinah mnogo pridobilo tako na popustih kot na vozarini. Ko bi bilo tako društvo že ustanovljeno, naj bi vsak društveni član (trgovec) nemoten kupčeval kot doslej, edino le s tem razločkom, da preskrbi društvo gotove vrste blaga na debelo, katero bi potem v komisiji prodajalo svojim članom.

„Društvo za korist trgovcev“ zatrla bi mnogo škodljive konkurence ter bi zboljšalo dejanski položaj mnogoterih trgovcev, ki se morajo dandanes boriti itak že z mnogimi netrgovci, ki izpodkopujejo tla izvežbancem.

Vsakdo, ki je kot trgovec mož na svojem mestu, deluje naj na to, da se ustanovi tako društvo. Gotovo se bode upiralo temu mnogo trgovcev, kljub temu pa naj voditelji ne prezro te misli ter naj jo vsaj za poskušnjo izvesti skušajo.

Tako trgovec J. Z. Slovenci pa imamo uže v „Gospodarski zvezi“ tako središče tudi za trgovce.

O b r t.

O nedeljskem počitku v obrtu.

Ni naš namen, v tej razpravi utemeljevati potrebo nedeljskega počitka. Navesti hočemo marveč samo sedaj veljavne predpise zakona zadevajoče nedeljski počitek.

Zakon veleva, da ima ob nedeljah počivati vsakojako obrtno delo in sicer pričenši ob šestih zjutraj skozi najmanj celih štiriindvajset ur.

Seveda ima ta predpis zakona dokaj izjem, katere si hočemo ogle dati v sledečem. Zakon dovoljuje izvrševanje sledečih del tudi ob nedeljah: Čiščenje in snaženje obrtnih prostorov in delalnic. Tista dela za vzdržavanje obrtnih naprav, ki so potrebna, da se za more obrt redno izvajati, katerih pa ni mogoče brez bistvenega motenja obrata ali brez nevarnosti za življenje in zdravje delavcev izvrševati ob delavnikih. Potrebno straženje obratnih naprav; dela za inventuro, toda samo enkrat na leto. Taka neodložljiva dela, katera se morajo izvršiti iz javnih, osobito varstvenih ozirov ali v sili. Osebna dela lastnika obrta, v kolikor jih izvršuje brez uporabe pomožnega delavca in ne javno. V teh zadnjih dveh slučajih, torej pri nedeljskih delih iz javnih ozirov ali v sili in pri nedeljskih delih lastnika obrti, treba, da obrtnik še pred delom naznani nedeljsko delo obrtni gosposki, ako se pa potreba dela pokaže še le v nedeljo, mora naznani delo takoj, ko je konča. V to zadostuje, da odda obrtnik naznani na pošto. Obrtnik, kateri rabi v gori navedenih izjemnih slučajih delavce ob nedeljah, mora napraviti zapisnik, v katerega ima zabeležiti za vsako posamezno nedeljo imena delavcev, kateri so delali, čas in kraj dela. Ta zapisnik mora na zahtevanje pokazati obrtni gosposki ali obrtnemu nadzorniku. Ako traja nedeljsko delo nad tri ure, mora obrtnik dotičnim delavcem dati prihodnjo nedeljo najmanj štiriindvajseturni počitek, ako pa to z ozirom na obrat ne bi bilo mogoče, pa tak počitek ob delavniku ali pa po šest ur počitka ob dveh delavnikih. (Dalje prih.)

ZADRUGA

Črtice iz zadrúžnega prava.

Piše dr. I. Šusteršič.

III.

Davki in pristojbine.

Pridobnina.

(Nadaljevanje.)

Popravek: V članku v 6. številki, stran 110, tretji predal 6. in 7. vrsta od spodaj se glasi:

„če se s to porabo ne združuje nadaljna obdelava“.

Ta stavek je v tej obliki popolnoma nerazumljiv in to vsled pogoške tiskarja, ki je več besed iz rokopisa izpustil. Navedeni stavek se ima pravilno glasiti:

„izkoriščanje snovi parifikacijskega sveta“, če se s to porabo ne združuje nadaljna obdelava“ ...

Nadaljujmo sedaj razpravo o „pogojno oproščenih zadrugah“.

V zadnem članku označili smo v splošnih potezah tiste zadruge, ki so pogojno oproščene. Sedaj pa hočemo tam navedene splošne določbe uporabiti praktično na naše zadruge: na posojilnice, konsumna društva, produktivne zadruge, skladiščne zadruge in kmetijske zadruge.

A. Posojilnice.

Vprašanje, na katero imamo tu odgovoriti, je: kako mora posojilnica poslovati, da je deležna davčnih ugodnosti t. j. da je „pogojno oproščena zadruga“?

Predočimo si najprej namen posojilnice. Ta je, posojevati denar in v to svrhu potrebna denarna sredstva dobivati s svojim združnim kreditom, potem izposojila, navadno v obliki hranilnih vlog.

Posojilnica, ki hoče biti pogojno oproščena od pridobnine, sme posojila dajati samo svojim članom. Navadno imajo posojilnice to določbo že v svojih pravilih in je tedaj prekoračenje te določbe skoraj izključeno. Vendar je na Kranjskem še par posojilnic,

ki posojujejo tudi nečlanom — n. pr. Vrhniška in I. dolenjska v Metliki — te seveda niso deležne davčnih ugodnosti, plačati morajo pridobnino v polnem znesku, od cele svote svojega čistega dobička.

Posojevati toraj sme posojilnica, da je deležna davčnih ugodnosti, le svojim udom. Nasprotno pa sme taka posojilnica:

1.) pri nečlanih jemati posojila;

2.) od nečlanov sprejemati hranilne vloge;

3.) neude sprejemati kot poroke za udom dana posojila;

4.) svoj denar nalagati pri zavodih in podjetjih, ki morajo javno polagati račun: n. pr. pri hranilnicah, posojilnicah itd.;

5.) za svoje ude izvrševati inkaso terjatev pri neudih.

Kaj je „inkaso“? Izgled naj to pojasni. Posojilnični član ima pri raznih ljudeh v manjih in večjih zneskih iskati denar. Nerodno mu je, da bi se sam pečal s sprejemanjem in zaračunavanjem teh zneskov. Zato poveri izterjanje in sprejemanje teh zneskov posojilnici. Poslednja sprejema od dolžnikov odplačila in jih vknjiži svojemu zadevnemu članu v dobro — bodisi kot hranilne vloge, ali pa v tekočem računu. To je „inkaso“. Posojilnica je kasir svojega člana.

Menimo, da je iz predstoječega zadosti jasno, v koliko sme posojilnica stopiti z nečlani v kupčijsko dotiko, da ne zgubi davčnih ugodnosti.

Pripomnimo še, da vse predstoječe določbe veljajo tudi za Raiffeisenske posojilnice, ki so, kakor smo že v zadnem članku omenili, pridobnine popolnoma proste, ki pa so podvržene še nekaterim nadaljnim omejitvam, katere bomo razložili pri razpravi o pristojbinah.

B. Konsumna društva.

Smoter konsumnega društva je, preskrbovati svoje ude s potrebščinami gospodarstva in gospodinjstva.

Tega smotra smejo deležni biti le udje: toraj le svojim udom sme konsumno društvo, da je deležno davčne ugodnosti, dobavljati gospodarske in gospodinske potrebščine.

Pač pa sme z neudi stopiti v kupčijsko dotiko v sledečih ozirih:

1.) jemati sme pri neudih posojila;

2.) nalagati sme svoj denar pri javnem računodavstvu podvrženih zavodih in podjetjih n. pr. hranilnicah, posojilnicah itd.;

3.) kupovati sme blago pri neudih — t. j. tisto konsumno blago, ki je namenjeno udom i. s. tudi v slučaju, da blago v lastni režiji predelava in šele predelano blago dobavi svojim udom.

Vse te določbe so lahko razumljive in ne potrebujejo nikake nadaljne razlage.

C. Produktivne zadruge.

Kaj so „produktivne“ zadruge?

Ločiti moramo kmetijske produktivne zadruge in obrtne produktivne zadruge. Prve pomenjajo združno organizacijo kmetijske — druge združno organizacijo obrtne produkcije.

Mej prve spadajo n. pr. mlekarske zadruge, živinorejske zadruge itd. Tu izvršuje namesto posameznega kmetovalca zadruga mlekarstvo produkcijo, odnosno živinorejo.

Mej druge spada n. pr. žrebljarska in železo-obrtna zadruga v Kropi, ki izvršuje kakor kak zasebni podjetnik, železninsko obrt. Žrebljarji v Kropi in Kamnigoriči združili so se v tej zadrugi v svrhu skupnega, zadrúžnega izvrševanja svoje obrti. Na enak način

* Kaj je „parifikacijski“ svet ali „parifikat“? To je tak svet, ki je vsled drugačne porabe odtegnjen prvotni produkciji n. pr. njiva, senošet, gozd itd. ki se ne rabi za pridelavanje sadu, mrve, lesa — temuč v druge namene n. pr. kot šotarija, ilovnica, peščenica, kamnolom, skladišče, pot, vodnjak itd.

se lahko katerakoli obrt združno organizuje.

Glede pogojev za dosego davčnih ugodnosti zakon ne razlikuje mej kmetijskimi in obrtnimi produktivnimi zadrugami. Pogoji so pri obeh enaki.

Smoter teh zadrug je produkcija — pri enih kmetijska, pri drugih obrtna.

Tega smotra smejo deležni biti le udje, da je zadruga pogojno oproščena pridobnine.

Ta pogoj vidi zakon spolnjen v tem, da se taka zadruga ali glede porabe delavnih moči, ali pa glede dobivanja glavnih snovij produkcije načeloma omejuje na svoje ude.

To se pravi z drugimi besedami:

Produktivna zadruga mora ali glavno snov za svoje izdelke dobivati le od svojih udov — ali pa rabiti kot delavce v svojem produktivnem delovanju le svoje ude: eno ali drugo, drugače zgubi značaj „pogojno oproščene zadruge“.

Tipičen vzgled prve alternative je mlekarna, ki jemlje mleko načeloma le od svojih udov. Nasproten izgled bi bil, če bi se sirarji združili v zadrugo, kupovali mleko in sami — t. j. zadrugniki — skupno, t. j. na račun zadruge, izdelavali sir, surovo maslo itd.

Pri obrtno-produktivnih zadrugah je izgled prve alternative, če se strojarji združijo v črevljarsko zadrugo, ki v lastni režiji predelava usnje v čevlje — a jemlje usnje le od svojih udov; izgled druge alternative pa, če se čevljarji združijo v črevljarsko zadrugo, izdelujejo sami na račun zadruge čevlje, usnje pa seveda kupujejo pri neudih, v strojarnah.

Seveda druga alternativa ne izključuje, da se surovina kupuje tudi pri neudih; zadruga ima v tem slučaju le pravico, kupovati surovino tudi pri neudih — mej tem

ko jo v slučaju prve alternative sme jemati le pri svojih udih. Nasprotno pa sme v poslednjem slučaju zadruga rabiti neude kot delavce, akoravno ji seveda ni zabranjeno, v to tudi svoje ude porabiti.

Iz predstoječega se razvidi, da zakon (P. 85 č. d) razlikuje dvoje vrste produktivnih zadrug:

I. Prvi slučaj se tiče tistih produktivnih zadrug, pri katerih zadrugniki dajejo surovino, mej tem ko predelavo surovine izvršujejo navadno nezadrugniki, ali pa tudi zadrugniki.

Zakon pa zahteva le, da zadruga surovino t. j. glavne snovi produkcije, načeloma dobiva od svojih zadrugnikov.

Zadruga je torej le glede glavne snovi navezana na svoje ude — ne pa glede postranskih snovi. N. pr. zadrugna črevljarna strojarjev je le glede dobivanja usnja navezana na svoje ude — pač pa sme druge snovi, ki so pri izdelovanju čevljev potrebne, dobivati tudi od neudov. Sirarnica mora mleko jemati od svojih udov — sirilo pa lahko dobiva od neudov itd.

Zadruga pa tudi glede glavne snovi ni brez izjeme navezana na svoje ude. Zakon pravi, da mora le načeloma dobivati surovino od svojih udov — dopušča pa izjeme, koje natančneje označuje minist. naredba z dne 18. maja 1897 drž. zak. št. 124.

Član 8. navedene minist. naredbe določa, da sme taka zadruga glavne snovi od nečlanov v slučaju dobivati, če radi neprevidnih ali izvenrednih razmer od članov dobavljene glavne snovi mimogredoč ne zadostujejo za vzdrževanje normalnega obrata; toda to dobivanje surovin od nečlanov ne sme v nobenem slučaju trajati dalje nego tri mesece v letu in količina na ta način (od neudov) v enem letu dobljenih snovij ne sme

presežati $\frac{1}{20}$ (ene dvajsetinke) količine od članov dobavljenih surovin.

Izgled naj to pojasni. Kmetovalci so se združili v mlekarno, v kateri se navadno vdelava 400 l na dan. Krave zadrugnikov dajejo navadno toliko mleka. Nastopi slučaj kake živinske bolezni — členi ne morejo več dobavljati 400 l mleka na dan. V tem hipu je zadruga opravičena, kupovati mleko pri neudih. Toda to se sme zgoditi v celem letu k večjemu skozi 3 mesece t. j. 90 dni — bodisi pretrgano, ali nepretrgano, to je vse eno — in pri nečlanih kupljeno mleko ne sme presežati $\frac{1}{20}$ mleka, katero so dobavali člani. Recimo, da so člani leta 1899 dobavili 100.000 l, potem sme zadruga od nečlanov dobiti k večjemu 5000 l v celem letu.

II. Drugi slučaj se tiče take produktivne zadruge, pri kateri zadrugniki sami izvršujejo produktivno delo — mej tem, ko se predelovane snovi dobivajo navadno pri neudih, ali pa tudi pri udih.

Zakon pa ne zahteva, da bi se v zadrugnem obratu rabili izključno le zadrugniki kot delavne moči, temuč le zahteva, da se to zgodi načeloma. Zakon dopušča izjeme in te so natančneje določene v čl. 8. minist. naredbe z dne 18. maja 1897, drž. zak. 124. Tam se določa sledeče:

Zadruga je načeloma vezana na svoje zadrugnike kot delavne moči le glede tistega svojega pravega produktivnega delovanja, ki daje zadrugi nje značaj: n. pr. glede mizarskega dela pri produktivni zadrugi mizarjev, glede črevljarskega dela pri produktivni zadrugi črevljarjev, glede sirarskega dela pri produktivni zadrugi sirarjev itd. Pri tem delu morajo take zadruge rabiti načeloma le svoje zadrugnike kot delavne moči (mojstre, pomočnike, vajence in druge delavce). A tudi od tega načela veljajo sledeče izjeme.

Nečlane, zlasti tudi pomočnike in vajence sme zadruga v svoji opravičeni obrti porabiti:

- a) v slučaju bolezni ali drugega stalnega zadržka kakega člana in
- b) mimogredoč v slučaju nenavadno močnega nakopičenja dela ali v sličnih slučajih.

Poraba nečlana pa ne sme v prvem slučaju (pod a) trajati dalje, nego k večjemu šest mesecev v letu; v drugem slučaju (pod b) pa število mimogredoče porabljenih nečlanov ne sme nikdar znašati več, nego polovico števila članov, število dnin (delavnih dni) istih pa nikdar več, kakor desetino števila dnin članov, pri kojem računu se za člane šteje leto za 300 dnin.

Brezpogojno pa se smejo porabiti nečlani za postranska opravila, ki so s produktivnim delovanjem zadruga le v podrejeni zvezi. Tako n. pr. ima lahko produktivna zadruga črevljarjev nečlana za knjigovodjo, korespondenta, popotovalnega agenta itd. Produktivna zadruga mizarjev ima lahko nečlane za voznike, težake itd.

V ostalem sme vsaka produktivna zadruga — bodisi pod I. ali II. opisane vrste — stopiti v sledečih ozirih z neudi v kupčijsko dotiko:

1.) sme pri neudih jemati posojila;

2.) sme svoj denar nalagati pri javnemu računodajstvu podvrženih zavodih, n. pr. hranilnicah, posojilnicah itd.;

3.) sme svoje izdelke prodajati neudom. (Dalje prih.)

Gospodarska zadruga organizacija na Nižjeavstrijskem

vrlo napreduje. Nastale so pod vodstvom članov deželnega odbora skladiščne zadruga, mlinarske, kletarske, mlekarke ter sadjarske zadruga, kakor tudi proizvajajoča zadruga združenih tkalcev. Deželni

odbor se je zlasti potrudil za napravo kmetijskih skladišč. Vsega skupaj imajo tamkaj zdaj deset skladišč. Dozdaj je bilo tam zloženega in prodanega žita do 11.300 meterskih centov. Zadruga stavi kupčijske deleže navadno na 5 gld. z dvajsetkratnim poroštvom. Skladišče deluje na ta način, da plačuje za od članov pripeljano žito v naprej 70—80 % tržne cene potem pa razporedi žita po kakovosti ter jih prodaja. Doseženi skupiček se potem izplača lastnikom žita, kakor ga je kdo pripeljal in ko se je odštel znesek za obresti in režijo. Denar dobivajo zadruga, ako se ne oziramo na dovoljene subvencije ter brezobrestna posojila, od nižje avstrijske zadruga centralne blagajne. Nahajajo se namreč tamkaj zadruga centrale, te pa so zopet zadruga z omejeno zavezo ter z vodstvom na Dunaju; in sicer:

1.) „Nižje avstrijska zadruga centralna blagajna“, pod katero spadajo vse hranilnice in posojilnice, vse gospodarske zadruga in razven tega še vse centralne zadruga,

2.) „Nižjeavstrijska zidnica“, h kateri centralni zadrugi spadajo gospodarske zadruga s kletarsko obrtjo ter mnogobrojni posamezni vinorejci Nižjeavstrijskega kot člani,

3.) „Nižjeavstrijska mlekarja“, kot centralna postajanka za mlekarke zadruga,

4.) „Zveza kmetijskih zadruga na Nižjeavstrijskem“, katera vsebuje vse gospodarske zadruga s skladiščno obrtjo ter s skupnim nabavljanjem.

Zavarovalna zadruga.

V kratkem času se osnuje zavarovalna zadruga, katere namen bode, da zavaruje: 1.) kmetijstvu služke ljudi za slučaj onemoglosti za delo in zaslužek; 2.) domačo koristno živino za slučaj bolezni in nezgode; 3.) poljske pridelke za slučaj škode po toči. — Da bode ta zadruga za poljedeljsko

ljudstvo velikega pomena, ni treba posebej povdarjati. Zadruga bode imela tako nizke letne doneske, da bode mogoče vsakemu pristopiti. Zavarovanje ljudi bode znašalo na leto prispevek 1 do 4 krone po starosti, in letna renta onemoglih za delo in zaslužek bode 300 kron. — Premija za zavarovanje živine znaša 1 krono za 100 kron zavarovane svote, in zavarovalnina zoper škodo po toči pa znaša 1 do 4 krone po kakovosti pridelka za 100 kron zavarovane svote na leto. Da pa so take nizke premije mogoče, je potrebno, da pristopi veliko udov k zadrugi, ker v združenju je moč in se dá veliko doseči.

Da se v tej zadrugi vse natančno določi, se pravila odobrijo, oziroma popravijo, je neobhodno potrebno, da se snidejo kmetovalci in prijatelji ter pospešitelji kmetijstva na osnovalni shod iz vseh krajev naše domovine. V ta namen se vabijo vsi kmetovalci in prijatelji kmetijstva iz vseh krajev naše domovine na osnovalni shod, kateri se vrši v „Národnem domu“ v Celju dné 26. aprila t. l. dopoldne ob 10. uri.

Ker je ta zavarovalna zadruga velikega pomena za povzdigo blagostanja kmečkega ljudstva, pričakuje se velika udeležba iz vseh krajev in stanov na tem shodu, saj se gre tukaj le za občno korist in blagor našega kmetovalca. Udeleženci tega shoda, kateri želijo udeležiti se skupnega obeda po shodu, kateri pa je vsakemu prost, se prosijo, da radi priredbe to podpisnemu vsaj do 22. t. m. naznajo. — Na delo rojaki!

V Žalcu, dné 8. aprila 1900.

Ivan Kač.

R a z n o.

Kmetijsko društvo v Vipavi naznanja svojim p. n. članom:

1. Uradni dnevi določeni so ob pondeljkih in četrkih od 9—12 in od 2—4 ure popoldne.

2. V istem času oddajalo se bode tudi blago.

3. Oddajale se bode pa samo cele vreče ali zavoji, zato naj se radi galice in žvepla združi po toliko članov, da vzemo skupno vsacega celo vrečo, sicer so navezani na društvene trgovce.

V zadnjem času ustanovile so se sledeče hranilnice in posojilnice po Raiffeisenovem sistemu: Hranilnica in posojilnica v Planini na Kranjskem, hranilnica in posojilnica Skrilje, Kamnje in Čepovan na Goriškem.

Denarni promet hranilnic in posojilnic v mesecu januarju 1900.

Hranilnica in posojilnica v Tomaju: Prejemki 4329 K 66 h, izdatki 3846 K 38 h, denarni promet 1876 K 04 h, prejete hranilne vloge 3600 K — h, izplačane hranilne vloge — K, dana posojila 1400 K.

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah: Prejemki 2615 K 27 h, izdatki 1490 K 28 h, denarni promet 4105 K 55 h, prejete hranilne vloge 804 K, izplačane hranilne vloge 238 K 98 h, dana posojila 200 K, vrnena posojila 800 K.

V mesecu februarju 1900.

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah: Prejemki 2158 K 74 h, izdatki 1425 K 07 h, denarni promet 3583 K 81 h, prejete hranilne vloge 320 K, izplačane hranilne vloge 1210 K 21 h, dana posojila 200 K, vrnena posojila 490 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomaju: Prejemki 6196 K 82 h, izdatki 5668 K 22 h, denarni promet 11.865 K 04 h, prejete hranilne vloge 4710 K, dana posojila 3220 K, vrnena posojila 600 K.

V mesecu marcu 1900.

Hranilnica in posojilnica v Biljah: Prejemki 4644 K 67 h, izdatki 4379 K 50 h, denarni promet 9024 K 17 h, prejete hranilne vloge 2970 K, izplačane hranilne vloge 1108 K 04 h, dana posojila 510 K, vrnena posojila 130 K.

Hranilnica in posojilnica v Cirknici: Prejemki 15.350 K 49 h, izdatki 10.789 K 51 h, denarni promet 26.140 K, prejete hranilne vloge 8431 K 70 h, izplačane hranilne vloge 7607 K 79 h, dana posojila 3000 K, vrnena posojila 720 K.

Hranilnica in posojilnica v Črnom vrhu nad Idrijo: Prejemki 3369 K 47 h, izdatki 2662 K 72 h, denarni promet 6032 K 19 h, prejete hranilne vloge 1893 K, izplačane hranilne vloge 1660 K 63 h, dana posojila 390 K, vrnena posojila 515 K.

Hranilnica in posojilnica v Dobropoljah: Prejemki 16.026 K 86 h, izdatki 18.165 K 47 h, denarni promet 34.192 K 33 h, prejete hranilne vloge 5088 K, izplačane hranilne vloge 13202 K 98 h, dana posojila 4190 K, vrnena posojila 3730 K.

Hranilnica in posojilnica v Gorjah: Prejemki 11.515 K 49 h, izdatki 10.043 K 36 h, denarni promet 21.558 K 85 h, prejete hranilne vloge 5690 K 66, izplačane hranilne vloge 4291 K 60 h, dana posojila 2838 K 50 h, vrnena posojila 1540 K.

Hranilnica in posojilnica v Leskovici: Prejemki 1857 K 80 h, izdatki 1569 K 80 h, denarni promet 3427 K 60 h, prejete hranilne vloge 1226 K, izplačane hranilne vloge 828 K, dana posojila 730 K, vrnena posojila 400 K.

Hranilnica in posojilnica v Renčah: Prejemki 1892 K 63 h, izdatki 1890 K 43 h, denarni promet 3783 K 06 h, prejete hranilne vloge 739 K 20 h, izplačane hranilne vloge 40 K, dana posojila 1619 K 20 h, vrnena posojila 246 K.

Hranilnica in posojilnica v Senožečah: Prejemki 2910 K 09 h, izdatki 1790 K 94 h, denarni promet 4701 K 03 h, prejete hranilne vloge 200 K, dana posojila 1740 K, vrnena posojila 1300 K.

Hranilnica in posojilnica v Šturijah: Prejemki 6170 K 54 h, izdatki 5152 K 26 h, denarni promet 11.322 K 80 h, prejete hranilne vloge 5119 K 26 h, izplačane hranilne vloge 603 K, dana posojila 270 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomaju: Prejemki 10.621 K 41 h, izdatki 7203 K 70 h, denarni promet 17.825 K 11 h, prejete hranilne vloge 6270 K, izplačane hranilne vloge — K, dana posojila 4720 K, vrnena posojila 1160 K.

Hranilnica in posojilnica v Žireh: Prejemki 9300 K 75 h, izdatki 8473 K 36 h, denarni promet 17.774 K 11 h, prejete hranilne vloge 5240 K, izplačane hranilne vloge 1964 K, dana posojila 3060 K, vrnena posojila 1180 K.

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah: Prejemki 2472 K 47 h, izdatki 2094 K 52 h, denarni promet 4566 K 99 h, prejete hranilne vloge 810 K, izplačane hranilne vloge 540 K 42 h, dana posojila 1550 K, vrnena posojila 900 K.

Tržne cene žitu na Dunajski borzi dne 23. aprila 1900. (za 50 kg)

	za pomlad,	za maj-junij,	za jesen
Pšenica	K 8.15,	K 8.09,	K 8.25
Rž	7.—,	7.15,	7.31
Turšica	5.78,	5.88,	—
Oves	5.40,	5.42,	5.70

Na trgu v Ljubljani za 100 kg

za pšenico	K 16.60,	K 18.40
„ rž	14.40,	15.60
„ ječmen	13.60,	14.—
„ oves	12.40,	13.60
„ turšico	13.20,	14.40
„ krompir	5.60,	6.60
„ seno	4.40,	—
„ belo proso	19.—,	—
„ navadno proso	14.—,	—
„ ajdo	17.60,	18.40

Na trgu v Kranju za 100 kg

za pšenico	K 17.50
„ rž	15.60
„ ječmen	16.—
„ oves	17.—
„ turšico	—
„ krompir	5.68
„ seno	4.40
„ proso hektoliter	10.72

Na trgu v Črnomelju

za 100 kg

za pšenico	K 16.80
„ rž	13.60
„ ječmen	12.—
„ oves	11.90
„ turšico	12.10
„ krompir	4.—
„ seno	4.—

Na trgu v Metliki

za 100 kg

za pšenico	K 19.50
„ rž	16.50
„ ječmen	15.50
„ oves	9.—
„ turšico	14.—
„ krompir	6.—
„ seno	6.—

Na trgu v Mariboru

za hektoliter

za pšenico	K —.—
„ rž	—.—
„ ječmen	—.—
„ oves	13.20
„ turšico	13.30
„ krompir	6.—
„ seno	—.—

Na trgu v Ptuj

za 100 kg

za pšenico	K —.—, K 15.—
„ rž	12.—, —.—
„ ječmen	12.—, —.—
„ oves	13.50, 13.50
„ turšico	12.—, —.—
„ krompir	4.—, —.—
„ seno	—.—, 2.60

Na trgu v Celovcu

za 100 kg

za pšenico	K 16.—
„ rž	14.20
„ ječmen	—.—
„ oves	11.60
„ turšico	13.—

Na trgu v Velikovem

za 100 kg

za pšenico	K 16.20
„ rž	14.20
„ ječmen	—.—
„ oves	11.60
„ turšico	13.—

Na trgu v Gorici

za 100 kg

za pšenico domačo	K 19.—
„ „ inostransko	—.—
„ rž	—.—
„ ječmen	—.—
„ oves	13.—
„ turšico	13.70
„ krompir	6.20
„ seno	5.40

Tržne cene surovih svežih kož

za mesec april:

Goveje kože, težke à kg	K —.88
„ lahke	—.80
Telečje	1.14
Prešičeve čiste	—.70
„ „ slabe	—.54

== Pristno seme edino pravega Kašelskega zelja ==

katero naredi lepe trde glave in rodi v vsaki zemlji, prodaje 30 gramov za 1 krono Ign. Mercina, posestnik v Zg. Kašlju št. 15, p. Zalog pri Ljubljani. — Pošilja se poštne prosto. — Naročilu je ob enem pridejati naročnino, katera se sprejema tudi v pisemskih znamkah. — Zadrugam in gospodarskim društvom se da pri naročilu nad 1/2 kg. 50% popusta. — Za pristnost in kaljivost se jamči.

 Vnanja naročila se izvršujejo točno proti poštnemu povzetju.

Gabrijel Piccoli

lekarnar v Ljubljani, Dunajska cesta
dvorni založnik Njegove Svetosti
papeža Leona XIII.

Lekarnarja Piccolija zobne kapljice, vsled najvišjega priznanja in dovoljenja

1 steklenica 40 h.

Štefanijine kapljice

imenovane, devajo se na pavoli v votli zob ali pa se namaže bolna čelust, so učinkujoče sredstvo proti zobobolu.

Odlični profesorji in zdravniki priporočajo lekarnarja Piccolija

želodečno tinkturo

katera krepi želodec, provzroča veselje do jedi, upliva na prebavnanje in odprtje, zlasti pri onih, ki trpijo stalno na telesnem zaprtju. — 1 steklenica 20 h., 12 stekl. z zabojem vred 2 K 52 h.

Pri slabokrvnih in nervoznih ali vsled bolezni oslabeledih otrocih kakor tudi pri odraslih se uporablja **lekarnarja Piccolija** z najboljšim vspehom. Ima 20 do 90krat toliko železa v sebi, kakor druga **China-vina**, katera nimajo pogosto niti toliko železa, kot navadno namizno vino.

železnato vino

Najboljše sredstvo, da se ohranijo konji, krave, teleta, voli, prešiči, ovce itd. zdravi in močni, je lekarnarja Piccolija katerega cenijo in radi kupujejo vsi kmetovalci.

živinski prašek,

Zavoječek 50 h., 10 zavojev 4 K.

G. in kr. izklj. privil. tvornica za čistilnice (trierje)

N. HEID Stockerau
▲ Dunaj ▲

Čistilnice in stroji za sortiranje različnega žita.

Special-trierji za čiščenje leče, graha, fižola, ogerščice, lanenega semena, prosa itd. s patentovano pločevino; izborno čiščenje, brez vsake zgube dobrih zrn.

Trier za čiščenje detelje od pre-
denice in drugih škodljivih primesi.

Excelsior-mlini

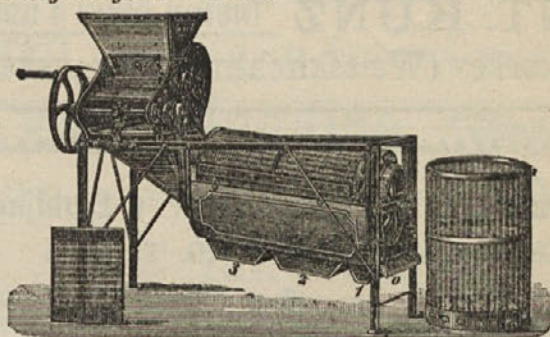
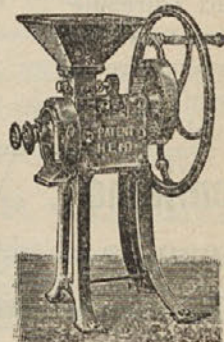
za razdrobljenje (Patent Heid)

za razdrobljenje in mlenje rži, ječmena, ovsa, koruze, fižola itd.

Ti stroji so zelo lahko gonljivi, (ročni na gepel in na par), so zelo poceni ter se le počasi izrabijo.

*Popolna oprava
za skladišča*

po najnovejšem zistemu.

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

✻ v Ljubljani ✻

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsakovrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd.

prodajo vse vrste **kmetijskih pridelkov** itd. ter ima v zalogi vse **tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice**, katerim preskrbi po znižani ceni tudi **železne blagajne**, varne proti požaru in vlamu.

Posredovalnica za Zvezine trgovce!

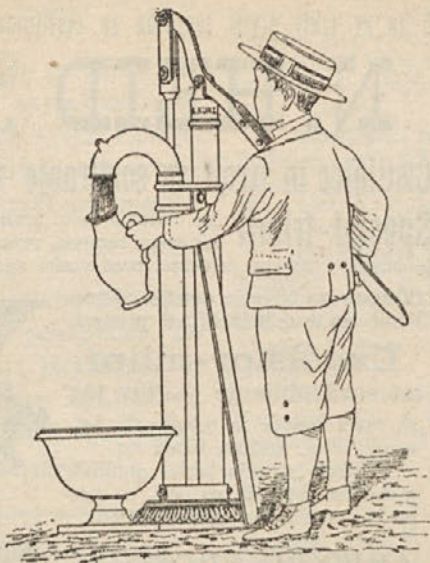
Za vodnjake
najboljša sesalka
na vsem svetu!

Vsaki gospodar,
kateri potrebuje
dobro, trajno in
praktično črpalo
za svoj vodnjak,
kupi naj si

**genijalno
sesalko**

iz češke tovarne Cenike in prospekte na željo prosto in brezplačno.

ANT. KUNZ Tovarna za vodovode in sesalke
Bela cerkev (Weisskirchen) na Moravskem.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 * Gorica * Via Giardino 8

zalagatelj in pridelovalec vina
priporoča

pristna
bela
vina

pristna
črna
vina

iz vipavskih, furlanskih, dalmatinskih
isterskih in briskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po že-
leznici na vse kraje avstro-ogerske mo-
narije v sodih od 56 litrov naprej.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cena zmerna. Postrežba poštena.

AVGUST REPIČ, sodar v Ljubljani

Kolizejske ulice št. 16, Trnovo

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne **sode** po najnižjih cenah.

Kupuje in prodaja staro vinsko posodo.

Pozor!

Najboljša kislá voda

je

Jurij Regoršek-ov

»Marijin studenec«

— v okraju Rogatec. —

Ta slatina je bila po g. profesorju dr. J. Gottliebu v Gradcu analizovana in se je ta analiza iz 30. zvezka št. 14, str. 191 l. 1858 sejnega poročila matematično-prirodosnanskega razreda ces. akademije znanosti na Dunaju v posebni brošuri odtisnila in se na str. 11 te brošure potrjuje, da se more „Marijin studenec“ prištevati najmočnejšim natronovim studencem, in da presega z ozirom na množino svojih delov, osobito dvojno oglenokislega natrona najbolj sloveče studence te vrste, kakor studenec v Bilinu, Vichy-ju, Ems-u, Selters-u in Rogatcu.

Naročila naj se dopošiljajo **Juriju Regoršku,**
Poljčane, Štajersko.

Naročila naj se dopošiljajo **Juriju Regoršku,**
Poljčane, Štajersko.

Ant. Presker

krojač v Ljubljani

sv. Petra cesta šte. 4
se priporoča preč. duhovščini ter slav.
občinstvu v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške kakor tudi druge obleke
iz trpežnega in solidnega blaga po
nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na **haveloke** v največji izbiro po
najnižjih cenah.

Samó **1** krona za
3 žrebanja.

Zadnji mesec!

Glavni dobitek **60.000** kron, **15.000** kron in **12.000** kron
v gotovini z 20% odbitka.

Invalidske zahvalne
srečke po **1** krono

I. žrebanje: 19. maja 1900.
II. žrebanje: 7. julija 1900.
III. žrebanje: 10. novembra 1900.

priporoča **J. C. MAYER** v Ljubljani.

Najboljše hrbtne škropilnice „Vindobona“

za žveplanje zeper **Oidium** so
in najbolj priporočljive; pripomniti je še pri istih pohvalo,
katero je izreklo kraljevo učiteljske za sadje in
vinorejo v Geisenheimu o. R. ob priliki, ko se je
primerjalo dosedajne škropilnice za žveplanje, „Poy-
sille“, „la Rapide“, „Vulcan“, „Universal“ in —
„Vindobona“:

„Ta aparat (Vindobona od Franc Nechvile,
Dunaj) je močno in trpežno napravljen, dasi
je izvanredno lahek. Istega se zelo lahko goni,
takorekoč skoraj igraje. Deluje pa najbolj
štedljivo.“

Dobi se ga lahko po **FRANC NECHVILE**
Tovarna vinarskega orodja, strojev za kletarstvo in za kovine
Dunaj, V/1, Friesgasse 14.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne
blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik **Raiffeisnovih** posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

Kmet. društvo v Vipavi

priporoča preč. duhovščini in drugim odjemalcem

zajamčeno **pristno vino**

iz svoje zaloge in svojih članov pridelke po
zmerno nizkih cenah, in sicer:

1. vrste belo vino po 24 do 25 gld. ali
48 — 50 K za 100 litrov, loco Postojna;
2. vrste belo vino po 21 do 23 gld. ali
42 — 46 K za 100 litrov, loco Postojna;
3. vrste belo vino po 19 do 20 gld. ali
38 — 40 K za 100 litrov, loco Postojna.

V zalogi so tudi **desertna vina**, in sicer:
renski rizling za buteljke po 45 ali 90 K
Hl. ozir. $\frac{7}{8}$ ltr. buteljka po 60 ali 120 K
Vrhpoljec črni po 2 K buteljka in Pikolit
po 2 K 40 vin.

Pošilja se v sodčih nad 56 litrov.

Na zahtevanje pošljejo se vzorci. — Večjim od-
jemalcem se dovoli primeren rabat.

Kmet. zadruga! Svoji k svojim!

Odlikovan s 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Ph. Mayfarth & dr.

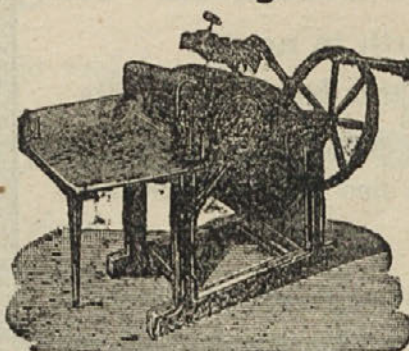
c. kr. edino priv.

tovarna kmetijskih
strojev,
livarna in fužina

— na par —

DUNAJ

II., Taborstrasse 71

ima v zalogi ročne, na gepeljne in na par patentovane
mlatilne stroje, gepeljne, najnovejše čistilnike
za žito, trijerje, rebljače za koruzo.

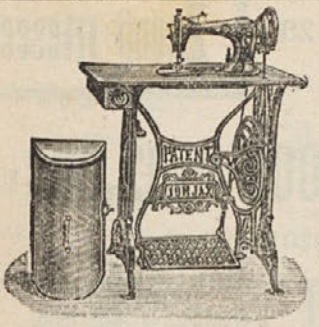
Samodelujoče patentovane brizgalnice za vni-
čenje njivne gorčice, „Syphonia“; premakljive
parne kotle za napravo živinske krme; stiskal-
nice za seno in slamo, ročne, premakljive ali ne-
premakljive; jeklene pluge, brane za travnike,
za mah, na člene in diagonalne; najboljše stroje
za sejati, „Agricola“; stroje za košnjo detelje,
trave in žita; grablje za seno in za žito.

Patentovane aparate za sušenje sadja, zelenjav
i dr.; stiskalnice za grozdje in sadje; rebljače
za grozdje; stroje za rezanje krme; ročne mline
za žito; stroje za rezanje repe.

Vse se izdeluje po najnovejših napravah.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj.

Zastopniki in prekupci se iščejo.

Šivalni stroji in kolesa
Tovarniška zaloga
Ivan Jax-a
v Ljubljani
Dunajska
cesta 17
priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa
Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

V. J. Rott v Pragi
Staro mesto, Malé náměstí, č. 142—I.
Trgovec s stroji in kovanim blagom
za vsakovrstne rokodelske potrebe
priporoča *stroje in orodja* za vrtnarje, gospodarje, sadje-
rejce, gozdarje, vinorejce in čebelarje; jeklene kopače, lopate,
grablje, motike, rovke, plevke, strgalke, prahulke za konje,
nože, zobovje k žagam, cevi za vodovode, demante za stek-
larje, pasti za krte, miši, podgane itd., škarje za konje, go-
vejo živino in ovce, ostrine k rezalnim strojem, amerikske
vile, podajalnike, merila, vage, lote, stroje travoreznike.
Potrebe za dom in kuhinje, mesarje in prekajalce
mesa, škarje za brke in lase, angleske britve; domače tele-
grafe in njih posamezne dele.
— Ceniki na zahtevanje. —

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.
Slov. vinogradniško društvo
v Ljubljani
registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo
pristnih domačih vin
starih in novih
iz Dolenjske, Štajerske, Istre, Vipave in Goriške.
Vino je deloma doma prešano, isto oddaje
se v sodih in fino vino v steklenicah.
Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

C. in kr. priv.
**tvornica za gasilno in
kmetijsko orodje**
R. A. Smekal-a
v Čehu na Moravskem
nudi vsakovrstne
 brizgalnice za gasilna društva
najnoveje sestave s sesalno in tlačilno
oprtno na obeh straneh ter s patentom
proti zmrzlini. — Brizgalnice proti
peronosperi, vsakovrstne cevi iz konoplje
in gume; dalje
gospodarske stroje vsakojakih vrst.
Ceniki brezplačno.
 Plačila tudi na obroke.
Podružnica R. A. Smekal
v Zagrebu.

Slovenci, kupujte doma!
Kmetijsko društvo v Dobropoljah ima v zalogi dobro obležan
 S I R
dvojne vrste, masten in pust za delavce. Razpošilja se po pošti ali železnici v celih
hlebih od 25 do 30 kg, pa tudi v manjših kosih. Razpošilja in odgovarja se točno.

**Tovarniška zaloga
papirja** ▲ ▲ ▲

**Zastopnik
kr.
tovarne papirja
na Reki**

**Tovarna papirnega
blaga** ▲ ▲ ▲

JOS. PETRIČ

v Ljubljani, sv. Petra cesta 4

Zavod za črtanje trgovskih, poslovnih in uradnih knjig

po ameriškem sistemu.

Priporoča svoje izdelke **papirnih vreč** najboljše kvalitete in
po najnižjih cenah, kakor tudi razne
pisarniške, pismene, konceptne in ovojne papirje.

Velika zaloga pergamentnega papirja za sirarne

Nadalje priporoča svojo veliko zalogo

pisalnega in risalnega orodja

v največji izbi.

Ceniki se dopošljejo brezplačno.

Za mnogobrojne naročbe uljudno prosi

z vsem spoštovanjem

Poštne hranilnice račun

št. 846.007

Telefon št. 134

Jos. Petrič

*Tovarna papirnega blaga in zastopnik
kr. tovarne papirja na Reki.*

 Najboljša in najsigurnejša

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1899:
čez 2 milijona gld.

prilika
za
štedenje!

Denarni promet v devetih mesecih
čez 6¹/₂ milij. gld.

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

 4¹/₂ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld.
čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1899:
4,642.543 K 80 h

Promet v 12 mesecih od 1. jan. do 31. dec. 1899:
17,888.544 K 50 h

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje
kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1899.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška,
knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
gimnazijski profesor v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Janko Brejc,
odvetn. koncipijent v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Dr. Aleš Ušeničnik,
stolni vikar v Ljubljani.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.